

Titel

ARCHEOLOGIENOTA VRIESELHOF

Auteur(s)

Karl Cordemans (OE/ERK/Archeoloog/2015/00035)

Opdrachtgever

VLM Regio Oost, Vestiging Herentals

Cardijnlaan 1, 2200 Herentals

Projectcode

2017D262

Erfgoedloket

<https://id.erfgoed.net/archeologie/archeologienotas/5522>

Plaats en datum

Herentals, 23 november 2017

ARCHEOLOGIENOTA VRIESELHOF PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

In dit hoofdstuk worden de maatregelen voorgesteld, gebaseerd op het assessment van het bureau-onderzoek voor de verschillende locaties waar de VLM maatregelen zal realiseren in kader van het natuurinrichtingsproject Vrieselhof te Ranst (fig. 1).

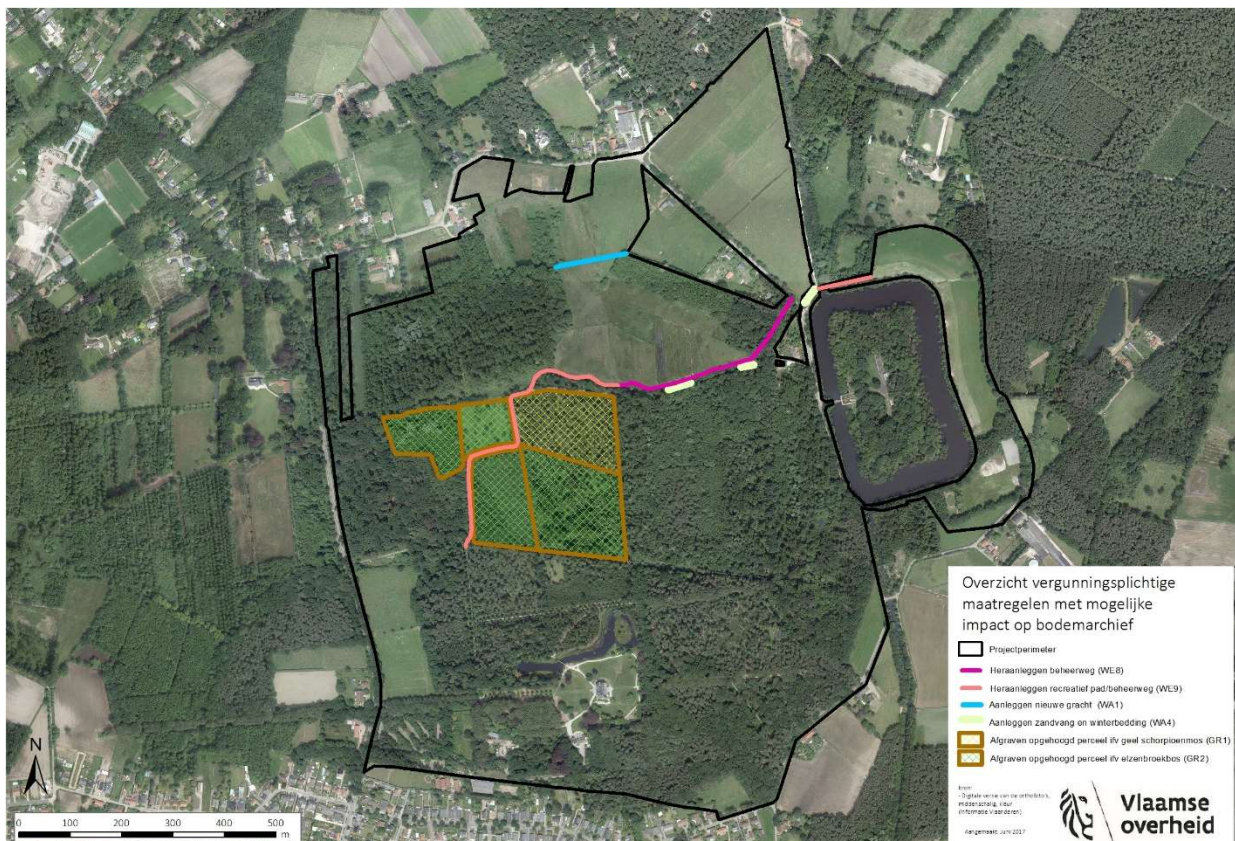

Fig. 1: Situering van de verschillende maatregelen (Bron: VLM + AIV)

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VRIESELHOF

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Volledigheid van het uitgevoerde onderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie ingewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Veldwerk werd niet uitgevoerd enerzijds gezien de geringe verwachte impact van de geplande werken.

1.2 Aanwezigheid en waardering van archeologische sites

Het bureauonderzoek toonde aan dat er slechts een kleine kans bestaat dat er tijdens de werken voor natuurinrichting archeologisch waardevolle sporen, structuren en vondsten aangesneden kunnen worden. Er worden geen archeologische vondsten verwacht aangezien de grootste maatregelen enkel het afgraven van de in de jaren '30 opgebrachte grond betreft. De meeste overige werken vinden plaats in en nabij bestaande waterlopen. Dit gebied is steeds zeer nat en zelfs moerassig geweest en is pas laat extensief in gebruik genomen. De maatregelen zijn vrij beperkt in omvang en het is niet te verwachten dat er kenniswinst kan worden gerealiseerd.

1.3 Impactbepaling

Naar aanleiding van het natuurinrichtingsproject Vrieselhof werden de voorgestelde maatregelen kritisch afgewogen tov de gekende archeologie en het archeologisch potentieel.

- Heraanleg beheerweg langs het Schijn (WE8): de beheerweg langs het Schijn bestaat voor een deel uit een aarden wal (nabij de weilanden) en voor een deel uit een bestaande weg in het bos. De bestaande aarden wal langs de noordelijke oever van het Schijn wordt verbeterd en verbreed tot 4 m en er wordt een pad aangelegd over een breedte van 3,5 m. Over de ganse lengte (475 m) worden lokale laagtes weggewerkt om overstroming van de waardevolle weilanden te voorkomen. Er wordt ifv het gebruik als beheerweg een funderingskoffer voorzien, die wordt afgedekt met lokaal gewonnen zand. Het andere deel tussen de bomen wordt verbeterd voor beheervoertuigen door de aanleg van een funderingskoffer en een toplaag uit lokaal gewonnen zand, en dit over een lengte van 145 m. De maximaal haalbare breedte voor dit stuk is $\pm 3,5$ m. De weggkoffer is beperkt tot 20 cm diep; bovenop komt er nog 5 cm zand. De impact op eventueel aanwezig bodemarchief is zeer klein gezien de geringe diepte en gezien het waarschijnlijk reeds geroerde bodem (wal, bestaand pad) betreft.
- Heraanleg pad/beheerweg (WE9): de beheerweg langs het Schijn die ook kan gebruikt worden door wandelaars (tussen de beheerbrug en de wandelbrug) wordt op dezelfde manier aangelegd als maatregel WE8. De lengte van dit pad bedraagt 200 m en heeft een breedte van 3,5 m. De weg naar het glacis ten noorden van de fortgracht wordt verbeterd in functie van toegang tot de glacisweilanden. De weg wordt geëgaliseerd over een lengte van 105 m en blijft onverhard. De bestaand wal wordt verbreedt tot 4 m, genivelleerd, afgedekt met geotextiel.

De weggkoffer is 3,5 m breed en slechts 20 cm diep. Bovenop komt er nog 5 cm zand. De impact op eventueel aanwezig bodemarchief is zeer klein gezien de geringe diepte en gezien het waarschijnlijk reeds geroerde bodem (wal, bestaand pad) betreft.

- Verleggen gracht (WA1): de lengte van de nieuwe gracht bedraagt 130 m met een maximale diepte van 50 cm. Bovenaan is de gracht 1,4 m breed; op de bodem 0,4 m breed. De impact hiervan is zeer beperkt. Bij eventuele sporen langsheen dergelijk smal en lineair traject kan geen kenniswinst verwacht worden.
- Aanleg zandvang en winterbedding (WA4): In de berm tussen het huidige wandelpad en het Groot Schijn wordt lokaal een verbrede winterbedding voor het Schijn voorzien aan de zuidelijke oever door deze deels af te graven. Dit gebeurt in twee afzonderlijke delen van 25 m en 45 m. De oever wordt afgegraven over een breedte van 5 m en tot op 30 cm van de beekbodem (ca. 1,5 m diep). De oever wordt over 45 graden afgeschuind. Voor de aanleg van de zandvang wordt in de bedding van het Schijn een 30 m lange constructie gebouwd die bestaat uit betonnen muurtjes met een tussenafstand van 2 m, waartussen steenbestorting wordt geplaatst. De totale hoeveelheid grondverzet hiervoor wordt geschat op 100 m³. De impact van de zandvang is verwaarloosbaar. De impact van de winterbedding is klein gezien het over een beperkte oppervlakte (5 x 25 m en 5 x 45 m) gaat. Bij eventuele sporen langsheen dergelijk smal en kort traject kan geen kenniswinst verwacht worden. De kans is bovendien reëel dat het om reeds geroerde grond gaat van eerdere graaf- of ruimingswerken aan de waterloop.
- Afgraven opgehoogde percelen (GR1+2): deze percelen die in de jaren 1937-1939 werden opgehoogd met grond uit de antitankgracht, worden opnieuw afgegraven tot het oorspronkelijke maaiveld. Er wordt dus geen ongeroerde bodem geraakt. Er is geen kans op aantreffen van in situ archeologische sporen; eventueel wel van geremanieerde archaeologica, afkomstig van het uitgegraven tracé van de antitankgracht.

Op basis van het assessment van de gekende gegevens en de geplande aard van de verstoring is bijkomend onderzoek niet noodzakelijk.

1.4 Maatregelen

Standaard worden bij de VLM op de startvergadering alle betrokkenen nog eens gewezen op de vondstmeldingsplicht. De uitvoering van graafwerken gebeurt door middel van een tandeloze graafbak en afgegraven vlakken worden niet meer bereden; hierdoor kunnen eventueel afwijkende bodemsporen snel gedetecteerd worden. In dat geval worden de graafwerken gestaakt en wordt de VLM-archeoloog gecontacteerd die beslist wat er verder moet gebeuren.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Er zijn geen bijkomende maatregelen noodzakelijk. De wettelijke vondstmeldingsplicht volstaat.